

Bölüm 10

TÜRKİYE - RUSYA İLİŞKİLERİNİN ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRMESİ

Levent YİĞİTTEPE¹

Galip Afşın RAVANOĞLU²

1. GİRİŞ

Tarih boyunca bütün ülkelerin amacı daha fazla refaha ulaşmak olmuştur. Bu amaca ulaşmakta daha fazla üretmekten ve daha fazla tüketmekten geçmektedir. Sanayi devriminin gerçekleşmesiyle birlikte ülke ekonomilerinin enerjiye olan ihtiyaçları sürekli olarak artış göstermiştir. Dolayısıyla kaçınılmaz olarak enerji üretimin temel girdileri arasında yerini almıştır. Enerjiye olan talebin artması, enerjiyi stratejik bir meta haline getirerek, devletler için enerji kaynaklarına sahip olmak politik öncelikler arasına girmesine neden olmuştur.

Sanayileşmesini tamamlamış olan gelişmiş ülkeler, üretim kapasitelerini arttırmak için daha çok enerjiye ihtiyaç duymaktadırlar. Dünya üzerinde doğal kaynakların homojen olmayan dağılımından dolayı, bazı ülkeler diğer ülkelere göre daha şanslıdır. Enerji kaynakları yetersiz olan ülkeler ihtiyaç duydukları enerjiye ulaşmak için politikalar geliştirmek zorunda kalmaktadırlar. Bu durum da ülkelerin enerji kaynaklarına sahip olmak için birbirleri ile yarışmasına neden olmaktadır. Enerji kaynaklarına sahip olan ülkelere iç karışıklıklara, darbelere, devrimlere bazen de direk olarak kaynağa sahip olan ülkelere müdahalede bulunmaktadır.

Üretim sektörünün ihtiyaç duyduğu enerjinin temininde ortaya çıkabilecek aksaklıklar, ekonomik büyümenin sektöre uğramasına ve ekonomide krizlere sebep olabilmektedir. Bu nedenle enerjinin güvenilir, uygun fiyatlı ve sürekli bir şekilde tedarik edilmesi önem arz etmektedir. Örneğin 1973 OPEC ülkelerinin petrol arzlarını ani bir şekilde ve yüksek oranda azaltmalarıyla, bütün dünyada kriz yaşanmıştır. Ülkeler ihtiyaç duydukları enerjiyi çok yüksek fiyatlardan almak zorunda kalmış, dış ödemeler dengesi açıklar vermiş, başta sanayi üretimi olmak üzere hayatın bütün alanlarında enerji kaynaklarının kıtlığı fazlasıyla hissedilmiştir.

¹ Dr.Öğr. Üyesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, lyigittepe@kmu.edu.tr

² Doç. Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, afsinravanoglu@kmu.edu.tr

KAYNAKLAR

- Apaydın Ş. & Özbek R., (2020) The Role of Renewable Energy Generation in Sustainable Economic Growth The Case of Turkey,” *Fiscaoeconomia*, vol. 4, no. 3, pp.554-567
- Arslandere M. & Sayın A.A., (2020) “Dış Ticarete Antrepoların Güvenli ve Etkin Yönetilmesi Kapsamında Kamera Sistemi Uygulamaları,” *Turkish Studies - Economics, Finance, Politics*, vol. 15, no. 2, pp. 749-766
- Bayrak, M. & Esen, Ö. (2014). “ Türkiye’nin Enerji Açığı Sorunu ve Çözümüne Yönelik Arayışlar” *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 28, Sayı: 3, pp. 139-158.
- Bostan, A. & Ravanoglu, G. A. (2019). “Türkiye’de Enerji Tüketimi ve Cari Açığın Büyüme Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi”, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (2): pp. 1713-1726.
- Çetinoglu, H. (2019). «Uluslararası Ticarete Fosil Enerji Kaynaklarının Taşınmasında Sürdürülebilirlik», *21. Yüzyılda Sürdürülebilirlik: Sosyal Bilimlere Dayalı Perspektifler*, Beta Yayınları, İstanbul, pp. 333-382
- Çıtak E. & Kılınç Pala, P. B. (2016). Yenilenebilir Enerjinin Enerji Güvenliğine Etkisi. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, 25 (3).
- Dayday, N. (2011). “ Enerji Bağımsızlığımız ve Akkuyu Nükleer Santrali” Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) (https://tasam.org/tr-TR/Icerik/3030/enerji_bagimsizligimiz_ve_akkuyu_nukleer_santrali) (11/11/2019)
- Demirkol İ. & Sekmen F., (2016), Türkiye Ve AB Ülkelerinin 2008-2015 Yılları Arasında Turizm Geliri, İşsizlik, İhracat Ve Döviz Kuru Üzerinde Bir Panel Çalışması, *3rd International Congress Of Tourism And Management Researches*, 20-22.05.2016, Antalya
- Erdal, L., & Karakaya, E. (2012). Enerji arz güvenliğini etkileyen ekonomik, siyasi ve coğrafi faktörler. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 31(1), pp. 107-136.
- Furuncu, Y. (2016). “Türkiye’nin Enerji Bağımlılığı ve Akkuyu Nükleer Enerji Santrali” *Cumhuriyet Üniversitesi Fen Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi (CFD)*, Cilt 37 (2016) ISSN: 1300-1949
- Gökırmak, H., & Sekmen, F. (2020). Energy consumption and economic growth: the case of post-Soviet era Central Asian Countries. *Third Sector Social Economic Review*, 55(1), pp. 337-350.
- <http://www.akkunpp.com/gulnarlilar-akkuyu-ngs-proje-sahasini-ziyaret-etti/update> (12/11/2019)
- <http://www.tpao.gov.tr/file/2003/sector-raporlari-2014-2695e5d181007420.pdf>, (20/01/2020)
- <http://www.tpao.gov.tr/file/2003/sector-raporlari-2015-2705e5d181b735ec.pdf>, (20/01/2020)
- <http://www.tpao.gov.tr/file/2003/sector-raporlari-2016-2715e5d1827a700b.pdf>, (30/05/2020)
- <http://www.tpao.gov.tr/file/2003/sector-raporlari-2017-2725e5d182fd81c3.pdf> (30/05/2020)
- <http://www.tpao.gov.tr/file/2003/sector-raporlari-2018-2735e5d18395d1ba.pdf>, (30/05/2020)
- <http://www.tpao.gov.tr/file/2005/2019-tpao-sektor-raporu-3185ed3b4af5442c.pdf>, (30/05/2020)
- <http://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/enerji-sektorel-gorunumu.pdf>, (30/05/2020).
- <http://www.worldstopexports.com/russias-top-10-exports/>, (30/02/2021).
- <https://www.bp.com/en/global/corporate/energy-economics/statistical-review-of-world-energy/downloads.html>, (15/01/2020).
- <https://www.enerji.gov.tr/tr-TR/Sayfalar/Nukleer-Enerji> (27/10/2019)
- <https://www.haberturk.com/turk-akimi-projesi-nedir-turkakim-nereden-geciyor-2556769-ekonomi> (01/06/2020).
- Jones, R.(2009). “Enerji Güvenliğine Ortak Çözüm Arayışları Uluslararası Sempozyumu” Nisan 2009 Stratejik Araştırmalar Enstitüsü, İstanbul.
- Kantörün, U. (2010). “ Bölgesel Enerji Politikaları ve Türkiye” , *Bilge Strateji*, Cilt 2, Sayı 3, pp. 87-113.

- Kruyt, Bert, et al. (2009). "Indicators for energy security." *Energy Policy*, 37.6, pp. 2166-2181.
- Özalp, M. (2019). «Küresel Ölçekte Türkiye'nin Enerji Arz ve Talep Güvenliği», *Turkish Studies Volume 14 Issue 1*, 2019, DOI: 10.7827/TurkishStudies.14140 ISSN: 1308-2140 Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY, pp. 537-552.
- Rusya Federal Devlet İstatistik Servisi (Russian Federal State Statistics Service), (12/01/2020).
- Sayın, A. A. (2020), The Effects of Information Systems on Supply Chain and Operating Performance-Analysis of the Retail Industry. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), pp. 1627-1639.
- Sevim, C. (2012). Küresel Enerji Jeopolitiđi ve Enerji Güvenliği, *Journal of Yařar University*, 7(26), pp. 4378-4391.
- Soruř, G. (2019). "Türkiye Doğalgaz Piyasasının Liberalizasyon Hedefi Özelinde Türkiye Avrupa Birliđi İlişkileri", Yüksek Lisans tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Tskb (Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası, <https://www.tskb.com.tr>, (19/12/2019).
- U.S. Energy Information Administration, Based on Russian Export Statistics and Partner Country Import Statistics, Global Trade Tracker (20/01/2020).
- Uluslararası Enerji Ajansı <https://www.iea.org/topics/energy-security> , (29/05/2020)
- Yorcan, A. (2009). " Avrupa Birliđi'nin Enerji Politikası ve Türkiye'ye Etkileri", *Bilge Strateji*, 1 (1), pp. 24-39.